

Cazurile substantivului

Definiție:

Cazul este **forma luată de substantiv** în comunicare (pentru a exprima funcția lui sintactică într-un enunț).

Cazul nominativ

- Substantivul care are funcția sintactică de **subiect este la cazul NOMINATIV**.
- De cele mai multe ori, și substantivul cu funcția sintactică de **nume predicativ este la cazul NOMINATIV**.
- Exemple de propoziții cu substantive la cazul nominativ
 - „**Bubico** îmi ia bomboana.” (*cine ia ?; cine face acțiunea?*) – **Reținem: „Bubico” substantiv în cazul NOMINATIV, cu funcția sintactică de SUBIECT.**
 - „Zambilica este bunica lui Bubico.” („este” – nu poate fi înlocuit cu „există”, „se află”, „se găsește”. Deci nu formează singur predicatul. Are nevoie de sprijinul numelui predicativ „bunica”, împreună cu care formează un *predicat nominal*.) **Reținem: „bunica” substantiv în cazul NOMINATIV, cu funcția sintactică de NUME PREDICATIV.**

Formula de ajutor: SUBIECT = NUME PREDICATIV

Semnului = marchează verbul copulativ (a deveni, a fi, a ajunge, a ieși, a rămâne, a se face, a însemna/a reprezenta, a se numi, a se chema, a se naște)

Cazul acuzativ

- Substantivul în cazul **ACUZATIV** poate avea funcțiile sintactice de:
- **complement direct** – întrebări: ce? pe cine?
- **complement prepozițional** – întrebări: la ce? la cine? cu ce? cu cine? despre ce? despre cine? (alte prepoziții care cer cazul acuzativ + ce / cine)
- **Circumstanțial** - **de loc** – întrebări: unde?, de unde?
- - **de timp** – întrebări: când?, de când?
- - **de mod** – întrebări: cum?, cât?
- **Atribut substantival prepozițional** – întrebări: care? ce fel de? (substantivul este însoțit de o prepoziție care cere cazul acuzativ)
- **Nume predicativ** – atunci când există un verb copulativ, respectiv, cel studiat de voi până acum A FI, iar substantivul este legat de acesta printr-o prepoziție care cere cazul acuzativ. (Ex.: „Fundele sunt **de mătase**”)

Exemple de propoziții cu substantive la cazul acuzativ

A

- **A1**– „Bubico îmi ia **bomboana**.” (ce ia ?) – **Reținem:** „**bomboana**” - **substantiv în cazul ACUZATIV, cu funcția sintactică de COMPLEMENT DIRECT.**
- **A2**– „Dar cocoana apropie paharul [...] **de boticul** favoritului” (de ce apropie?)
Reținem: „**de boticul**” – **substantiv în cazul acuzativ CU PREPOZIȚIE, cu funcția sintactică de COMPLEMENT PREPOZIȚIONAL.**
- **A3** - „[...] ies **pe peron**, alerg **la tren**, sunt **în vagon**...” (unde ies? unde alerg? unde sunt?)
Reținem: „**pe peron**”, „**la tren**”. „**în vagon**” – **substantive în cazul acuzativ CU PREPOZIȚIE, cu funcția sintactică de CIRCUMSTANȚIAL DE LOC.**
- **A4**- „**Peste un minut** se-nchide casa” (când se-nchide?) **Reținem:** „**peste un minut**” – **substantiv în cazul acuzativ CU PREPOZIȚIE, cu funcția sintactică de CIRCUMSTANȚIAL DE TIMP.**
- **A5** - „[...] intrând **cu zgomot** în compartimentul nostru.” (cum intrând/ cum a intrat?)
Reținem: „**cu zgomot**” – **substantiv în cazul acuzativ CU PREPOZIȚIE, cu funcția sintactică de CIRCUMSTANȚIAL DE MOD.**

B

- **B1-** „Băiețelul scoate capul **cu panglicuțe** [...]” (ce fel de cap?) **Reținem:** „cu panglicuțe” – substantiv în cazul acuzativ **CU PREPOZIȚIE**, cu funcția sintactică de ATRIBUT SUBSTANTIVAL PREPOZIȚIONAL.

C

- **C1 -** „Funde sunt **de mătase**” – sunt de mătase - predicat nominal („sunt” – nu poate fi înlocuit cu „există”, „se află”, „se găsește”. Deci nu formează singur predicatul. Are nevoie de sprijinul numelui predicativ „de mătase”, împreună cu care formează un *predicat nominal*.)
 - Deci putem avea formula **Funde = de mătase** („funde” – subiect; „de mătase” – nume predicativ”)
- Reținem:** „de mătase” – substantiv în cazul acuzativ **CU PREPOZIȚIE**, cu funcția sintactică de NUME PREDICATIV.

Cazul dativ întrebarea specifică este: cui?

- „Eu întind biletul meu **conductorului** – (cui întind?) **Reținem:** „conductorului” – substantiv în cazul dativ, cu funcția sintactică de COMPLEMENT INDIRECT.
- Determină **un verb**, deci va avea funcția sintactică de **complement**!

Cazul genitiv întrebarea specifică: al, a, ai, ale cui?

- „[...] mâna **conductorului** s-a atins de mâna **cocoanei**” (care /a cui mână?) **Reținem:** „conductorului”, „cocoanei” – substantive în cazul genitiv, cu funcția sintactică de ATTRIBUTE SUBSTANTIVALE GENITIVALE.
- Determină **un substantiv**, deci vor avea funcția sintactică de **attribute**!

DE REȚINUT: ARTICOLUL GENITIVAL AL, A, AI, ALE pentru cazul genitiv – aceste forme apar în întrebare (al cui?/a cui?/ ai cui?/ ale cui?).

Cazul vocativ

- „**Bubico!** Zice cocoana, șezi mumos, mămițo!”
- **Reținem:** „**Bubico**”, „**mămițo**” – substantive în cazul vocativ, fără funcție sintactică.
- **CUM ÎL RECUNOAȘTEM?**
 - Intonație specifică (în conversație)
 - Separarea prin VIRGULĂ de restul propoziției (în scris)
 - Uneori, apariția semnului exclamării și asocierea cu un verb la modul imperativ („șezi!”)